

FURCSA VITÉZI VERSEZETEK

Csokonai és a verses regény

0. Bevezetés

1. Narráció a verses regényben

a műfaj elsősorban az 1870-es évekhez köthető a magyar irodalomban

↔ európai előzmények (Byron, Puskin)

Bérczy 1866-os *Anyegin*-fordításának jelentősége – Imre (2007: 511)

főbb jellemzők

elbeszélő előtérbe kerülése, ironikus hangnem – Imre (2007: 513)

elbeszélői reflexiók

eposzi konvenciók újraértelmezése

2. Byron és a verses regény előzményei

a műfaj elsődleges előzményei az angol irodalomban keresendők

Byron: *Don Juan*

komikus eposzi hagyomány – Pope (*A fürtrablás*) – Rawson (1990: 83–85)

Sterne reflexív szövegei – *Tristram Shandy*

Childe Harold záródokútja – szubjektivitás, lábjegyzetek használata

3. Csokonai és a komikus eposz

Békaegérharc (1792–1793), *Dorottya* (1798–1799, kiad. 1804)

Békaegérharc

kollokvialis hangnem

elbeszélő előtérbe kerülése; eposzi konvenciók kifordítása

olvasóhoz való kiszólások

lábjegyzetek

Dorottya

A fürtrablás és a *Dorottya* különbségei – Petróczi (2007)

műfaj kérdése – Csokonai 1803-as előbeszéde(i): „furcsa vitézi versezet”

tárgy és előadásmód viszonya

személyesség, kiszólások

- (2) Fársáangi jó borral habzó BUTELLIA!
Melytől a múzsákban gyúl a fantázia,
Te tölts bé engemet élő spiritussal,
Hadd danoljak harcot én is Enniussal.
És te, NANÉT! tőlem szívességgel vedd el,
Ha munkámnak becsét szerzek szép neveddel:
Legalább, ha könyvem végig nem olvasod,
Megpróbálhat'd rajta frizérozó vasod.

lábjegyzetek kiemelkedő szerepe

- (3) PÁMPÁM nevű pudlija volt Somogyban egy uraságnak, kinek házánál
esmeretségben voltam. Furcsa kutya volt! (...)

törzsszöveg és lábjegyzetek dialogizálása

4. Csokonai a XIX. században

Csokonai számottevő epikai előzménye a verses regénynek

↔ sporadikus magyar epikai előzmények (Imre 1990: 56–59)

↔ nincs szignifikáns továbbélés a reformkorban

kollokvialis hangnem megítélése (Milbacher 2000)

eposz státusa

Válogatott bibliográfia

Csokonai Vitéz Mihály (2003) *Összes művei I–II.*, s.a.r. Debreczeni Attila. Budapest: Osiris Kiadó.

Imre László (1990) *A magyar verses regény.* Budapest: Akadémiai Kiadó.

Imre László (2007) Arany László és a magyar verses regény. In: Szegedy-Maszák Mihály–Veres András (szerk.) *A magyar irodalom története II.* Budapest: Gondolat Kiadó. 511–520.

Milbacher Róbert (2000) *„...Földben állasz mély gyököddel...”: A magyar irodalmi népiesség genezisének akkulturációs módszere és pórias hagyományának vázlatja.* Budapest: Osiris Kiadó.

Petrőczy Éva (2007) Csokonai Dorottyája és Pope Fürtrablása, avagy miért jobb a friss gyümölcs, mint a kandírozott? In: Hermann Zoltán (szerk.) *„s végre mivé leszel?”: Tanulmányok Csokonai Vitéz Mihály halálának bicentenáriuma alkalmából.* Budapest: Ráció Kiadó. 141–152.

Rawson, Claude (1990) Byron Augustan: Mutations of the Mock-Heroic in *Don Juan* and Shelley's *Peter Bell the Third*. In: Rutherford, Andrew (ed.) *Byron: Augustan and Romantic.* London: Macmillan. 82–116.